

BELGISCHE SENAAT**SENAT DE BELGIQUE****ZITTING 1984-1985****SESSION DE 1984-1985**

10 APRIL 1985

10 AVRIL 1985

Voorstel van wet tot opheffing van artikel 1260 van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de duur van de procedure van echtscheiding op grond van bepaalde feiten

Proposition de loi abrogeant l'article 1260 du Code judiciaire concernant la durée de la procédure en divorce pour cause déterminée

(Ingediend door de heer de Clippele)

(Déposée par M. de Clippele)

TOELICHTING**DEVELOPPEMENTS**

Volgens de tegenwoordige procedure van echtscheiding op grond van bepaalde feiten bepaalt de rechtbank in een eerste fase, na verschijnen van de partijen voor de voorzitter van de rechtbank, «de termijn waarbinnen het recht om te dagvaarden geschorst zal zijn». De termijn is zes maanden. In gewichtige en uitzonderlijke omstandigheden mag de termijn worden verkort tot twee maanden. (Artikel 1260 van het Gerechtelijk Wetboek).

L'actuelle procédure en divorce pour cause déterminée prévoit, en sa première phase, qu'après comparution des parties devant le président du tribunal, le «tribunal fixe le délai pendant lequel sera suspendue la permission de citer». Le délai est de six mois. Dans les circonstances graves et exceptionnelles, il peut être réduit à deux mois. (Art. 1260 du Code judiciaire).

Dit artikel ging uit van het lofwaardige streven om aan de echtscheidingskandidaten een bezinningstijd op te leggen, maar het is inmiddels volledig achterhaald. Elke magistraat die ook maar iets of wat met deze zaken vertrouwd is, zal beamen dat de kans op verzoening (waarin de voorzitter van de rechtbank al niet geslaagd is (artikel 1258 van het Gerechtelijk Wetboek) er niet groter op wordt na verloop van een lange wachttijd.

Cet article inspiré par un louable souci d'imposer aux candidats au divorce le temps de la réflexion est aujourd'hui complètement dépassé. Tout magistrat tant soit peu familiarisé avec la matière dira que les chances d'une réconciliation (réconciliation à laquelle le président du tribunal n'est déjà pas parvenu (art. 1258 Code judiciaire) ne se trouvent pas augmentées par l'écoulement de ce long délai d'attente.

De neiging om af te zien van de echtscheiding die bij enkele zeldzame echtgenoten zou kunnen opkomen, zal haast altijd bekoeld worden door de advocaten van de partijen die niet zullen nalaten de aandacht van hun cliënten te vestigen op het «gevaar» van een verzoening (of van een schijn van verzoening) dat de echtscheidingsvordering teniet zou kunnen doen gaan (artikel 1284 van het Gerechtelijk Wetboek) zodat de eisende partij zich later niet meer zou kunnen beroepen op de feiten waarop zij haar oorspronkelijke vordering had gegrond (behalve wanneer zich na de verzoening een nieuw feit zou hebben voorgedaan).

Les velléités de renonciation au divorce dont quelques rares époux pourraient témoigner seront d'ailleurs presque toujours tempérées par les avocats des parties qui ne manqueront pas d'attirer l'attention de leurs clients sur le «danger» d'une réconciliation (ou apparence de réconciliation) qui pourrait avoir pour effet l'extinction de l'action en divorce (art. 1284 du Code judiciaire) et ne permettrait plus à l'époux demandeur d'invoquer ultérieurement les faits sur lesquels il avait basé son action originaire (sauf si une nouvelle cause était survenue depuis la réconciliation).

Verre van tot verzoening te leiden, draagt de wachttijd van artikel 1260 van het Gerechtelijk Wetboek veeleer bij tot verbittering van de partijen, die zich in een dubbelzinnige situatie en in onzekerheid omtrent hun lot bevinden. In vele gevallen zullen de partijen van de wachttijd gebruik maken om te trachten hun positie te verstevigen (zoeken naar nieuwe grieven, naar verdere bewijzen, naar insolventie, weigering om enige winstgevende activiteit uit te oefenen, enz.).

Deze periode van immobilisme kan ook tot het ontstaan van nieuwe conflicten leiden (wrijvingen bij de uitoefening van het bezoekrecht ten aanzien van de kinderen, klachten over gezinsverlating...). Het gebeurt ook niet zelden dat de onschuldige geachte echtgenoot na verloop van tijd zijn eenzaamheid beu is en elders troost gaat zoeken tot hij, op zijn beurt, op heterdaad betrapt wordt op overspel.

Daarbij komt een element waarvan noch in het Burgerlijk Wetboek noch in het Gerechtelijk Wetboek sprake is, maar dat jammer genoeg een tragische werkelijkheid is, nl. de gerechtelijke achterstand. De echtscheidingsprocedure op grond van bepaalde feiten zou normaal slechts ongeveer één jaar mogen duren (in geval van overspel) of ten hoogste twee jaar (als er onderzoeken verricht moeten worden), maar door de overbelasting van de hoven en rechtbanken loopt deze procedure (vooral in geval van onderzoek) niet zelden uit tot drie of vier jaar, zo niet langer. De « bezinningsstijd », door artikel 1260 van het Gerechtelijk Wetboek gewenst, wordt derhalve ongewild ruim overschreden.

De schorsing van de termijn van dagvaarding is een nutteloze rem op het normale verloop van de echtscheidingsprocedure en berokkent meer schade aan de belangen van de partijen en van de samenleving dan ze denkbeeldige verzoeningen in de hand werkt. Artikel 1260 van het Gerechtelijk Wetboek zou moeten worden opgeheven.

*
* *

VOORSTEL VAN WET

ENIG ARTIKEL

Artikel 1260 van het Gerechtelijk Wetboek wordt opgeheven.

Loin d'avoir un effet d'apaisement, le délai d'attente de l'art. 1260 du Code judiciaire exaspère plutôt les parties qui se trouvent dans une situation ambiguë et dans l'incertitude de leur sort. Dans bien des cas, les parties mettront ce délai à profit pour tenter de renforcer leur position (recherche de nouveaux griefs, accumulation de preuves, organisation de leur insolvabilité, refus de se livrer à une quelconque activité lucrative, etc.).

Cette période d'immobilisme peut également favoriser l'éclosion de nouveaux conflits (frictions à l'occasion de l'exercice du droit de visite à l'égard des enfants, plaintes pour abandon de famille...). Il n'est pas rare non plus que l'époux réputé innocent ne finisse par se lasser de sa solitude et recherche d'autres consolations, jusqu'au moment où, à son tour, il se fera prendre en flagrant délit d'adultère!

Ajoutons à cela un élément dont il n'est question ni dans le Code civil ni dans le Code judiciaire, mais qui est malheureusement d'une réalité tragique: le retard judiciaire. La procédure en divorce pour cause déterminée qui ne devrait normalement prendre qu'un an environ (en cas d'adultère) ou deux ans au maximum (s'il y a lieu de recourir à des enquêtes) se trouve actuellement dangereusement freinée par l'engorgement des cours et tribunaux, si bien qu'il n'est pas rare de voir ces procédures (surtout celles avec enquêtes) s'étirer sur trois ou quatre ans, si pas davantage. Le « temps de la réflexion » souhaité par les auteurs de l'article 1260 du Code judiciaire se trouve dès lors largement dépassé par la force des choses.

La suspension du permis de citer bloque inutilement le déroulement de la procédure en divorce et nuit plus aux intérêts des parties et de la société qu'il ne favorise d'illusoire réconciliations. L'article 1260 du Code judiciaire devrait être supprimé.

J.-P. de CLIPPELE.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE UNIQUE

L'article 1260 du Code judiciaire est abrogé.

J.-P. de CLIPPELE.